

Posudek bakalářské práce

Lalii-Ireny Diopové
na téma

Užití vyprávění v pastýřské péči

Bakalářská práce Lalii-Irey Diopové se pokouší zmapovat několik základních přístupů k užití vyprávění v pastoračním rozhovoru, a to v kontextu české a americké pastýřské péče (dále PP). Téma je zajímavé, aktuální, je zjevné, že autorka o ně má vnitřní zájem.

Práce je z metodického hlediska logicky vystavěna. Sestává z úvodu, tří částí a závěru. Samotné zpracování látky je však na řadě míst poněkud nedotažené. To je zjevné již v samotném úvodu, v němž autorka popisuje své zaujetí pro vyprávění příběhů v rámci pastoračního rozhovoru, popisuje strukturu práce, avšak cíle práce formuluje poněkud neuspokojivě (srov.: „V průběhu práce se zaměřuji na pozornost upřenou vyprávění jako na prostředek pro přenesení informací (příběhů).“ s. 9.) V závěrečném odstavci úvodu pak vyjadřuje svůj zájem o otázku, „zda je možné vyprávěním pomoci“ (s. 10). Další formulace dílčího záměru práce je opět nesrozumitelná („V neposlední řadě se zaměřím i na zapojení jednotlivých principů a jejich možnou kompilaci při běžném pastoračním rozhovoru.“ s. 10) Z kontextu není jasné, o jaké „jednotlivé principy“ se autorka bude zajímat. Míni snad různé přístupy k užití vyprávění?

V první části (s. 11-19) autorka vymezuje pojmy, s nimiž bude pracovat, především pojmy „pastýřská péče“, „pastorační rozhovor“, „vyprávění“ a „příběh“. Nastihuje vývoj poimeniky v průběhu 20. století od kerygmaticky orientované PP Eduarda Thurneysena k pastoračnímu poradenství, které vzniklo pod vlivem humanisticky orientované psychologie v USA a přes Británii proniklo i do Evropy. Blíže pak představuje pojetí PP Josefa Smolíka v našem českém kontextu.

Ve druhé a třetí části se věnuje užití vyprávění v konkrétních pastoračních přístupech, přičemž rozlišuje přístupy, které se soustřeďují na vyprávění vnesené do rozhovoru pastorujícím (část 2.), a přístupy, které dávají prostor vyprávění vnesenému do rozhovoru pastorovaným (část 3.). V každé kapitole autorka představuje dva konkrétní přístupy. Ve druhé kapitole se věnuje přístupu Petera Bukowského na základě jeho knihy *Vněst Bibli do rozhovoru* a užití biblických příběhů v hagiografii Prokopa Remeše (s. 20-27). Ve třetí kapitole, která představuje i vzhledem ke svému rozsahu (s. 28-45) těžisko práce, přibližuje nejprve přístup tzv. „narativní psychoterapie“, která vychází z teorie sociálního konstruktivismu a z pojetí člověka jako bytosti utvářené sociální interakcí. Poté představuje konkrétní přístupy dvou amerických teoložek, které vycházejí z narativní psychoterapie.

Na základě knihy Karen Scheib ukazuje, jak tato teoložka ve svém přístupu klade důraz na pastorovaného jako spolutvůrce vlastního životního příběhu, na proces růstu v lásce a na aspekty, které ovlivňují vyprávění vlastního životního příběhu v pastoračním rozhovoru (např. tzv. vyšší narativ). Na straně pastorujícího pak podtrhuje metodu pozorného naslouchání, které se soustřeďuje na hlavní linii příběhu, nikoli na zjišťování detailů, důležitost empatie a partnerského přístupu.

Přístup americké baptistické teoložky Susanne Coyle se naproti tomu zaměřuje na narativní terapii spíše ve skupinovém kontextu, rozkrývání duchovních příběhů a identit a

propojení s teologií osvobození. Také v tomto přístupu musí pastorující projevovat empatii, umění naslouchání, vůli duchovně vést pastorovaného a uvědomění si posvátna. Zároveň je podtržena úloha pastorujícího probouzet naději a zaměřovat pozornost nikoli na minulost, ale na budoucnost: „Narativní pastorační pracovník však hledá ‚záblesky nových příběhů‘, díky nimž se problematické příběhy dostanou do nového světla. Nové příběhy, které tak vznikají, se samy mají tendenci překlenovat do budoucnosti zcela přirozeně.“ (s. 44)

Každá kapitola je zakončena shrnutím výtěžků.

V závěru autorka shrnuje poznatky o jednotlivých přístupech, poukazuje na jejich přínosy i rizika, vzájemně je srovnává a vyvozuje určité podněty pro praxi, které se týkají především náročnosti jednotlivých přístupů pro pastorující (s. 47). Na otázku, kterou si položila v úvodu, „zda je možné vyprávěním pomoci“ (s. 10), v závěru práce bohužel neodpovídá. Celkově je závěrečná reflexe o významu vyprávění příběhů v PP poněkud torzovitá, jak dokládá např. konstatování: „Příběhy slouží lidem jako prostředek přenosu informací.“ (s. 46) O tom, že příběhy slouží také a především k utváření identity jednotlivců i společnosti, se zde mlčí.

Positivně je třeba ocenit, že seznam užitých literatury (který není vyznačen v obsahu) obsahuje vedle českých také anglické tituly.

Souhrnně lze říci, že práce se vyznačuje jasnou koncepcí. Autorka prokázala schopnost zorientovat se v základní problematice pastýřské péče a dobře pracovat i s cizojazyčnými (anglickými) prameny. K úspěšnému dotažení práce však leccos chybí, a to jak po jazykové a stylistické stránce (práce obsahuje velké množství gramatických a stylistických neobratností), tak po stránce kritické reflexe. Práci by bylo bývalo prospělo, kdyby byla větší pozornost věnována jazykové stránce a reflexi poznatků.

Práci doporučuji k obhajobě, avšak vzhledem k uvedeným výhradám navrhuji její hodnocení písmenem C-D, a to v závislosti na průběhu obhajoby.

Gramaticky a stylisticky problematické věty:

s. 9: gramatická a stylistická neobratnost: „V průběhu práce se zaměřuji na pozornost upřenou vyprávění jako na prostředek pro přenesení informací (příběhů).“

s. 9: „V první části se zabývám vymezení pojmů...“ (správně: vymezením)

s. 9: „První část se zaměřuje vyprávěním příběhu...“ (správně: na vyprávění)

s. 10: vypadlo „se“ z věty: „Ve druhé části zabývám ...“

s. 11: začátek věty mylně malým písmenem: „v užším smyslu...“

s. 12: neobratná vazba: „dbá na zvěstování“ (lépe: dbá o zvěstování)

s. 12: věta začíná malým písmenem: „v onom bodě...“

s. 14: gramaticky chybná vazba: „jeho skutky jsou možné pochopit“ (správně: „jeho skutky je možné pochopit“)

s. 14: gramaticky chybná vazba: „Jinak by se Ježíšovo působení mohlo považovat za sebepropagační či se domnívat, že se spolčil s démony.“ (správně např.: „či bychom se mohli domnívat, že...“)

s. 15: „Díky Jeho působení...“ (správně malé „j“)

s. 15: „kérymaticky“ (vypadlo „g“)

s. 15: věta začíná malým písmenem: „v otázce rozmlouvání...“

s. 19: věta začíná malým písmenem: „v současném diskursu...“

s. 20: „Rozděluje však rozhovory na dva typy případů – jestli je, nebo není pastorovaný přímo tážán.“ (správně: pastorující)

s. 22: ve větě dvakrát „na sebe“

s. 22: věta začíná malým písmenem: „v průběhu rozhovoru...“

- s. 23: věta začíná malý písmenem: „v případě, že vybraný příběh...“
- s. 25: věta začíná malý písmenem: „v rámci tohoto přístupu...“
- s. 26: věta začíná malý písmenem: „v ní poukazuje...“
- s. 28: „Narativní pastorační péče vychází z psychoterapeutického směru zvaném narativní psychoterapie.“ (správně: zvaného)
- s. 36: věta začíná malý písmenem: „v křesťanské tradici přichází...“
- s. 42: věta začíná malý písmenem: „v rámci utváření vztahu...“
- s. 45: omylem dvakrát číslo poznámky pod čarou
- s. 46: věta začíná malý písmenem: „v tomto případě slouží...“
- s. 46: věta začíná malý písmenem: „v pastorační péči...“
- s. 47: ve větě zřejmě vypadlo sloveso: „Ačkoli popisuje přístup k dekonstruování příběhu plasticky, sama dodává, že není se na otázky neempaticky ptát a neumět přitom vytvořit vhodné prostředí pro sdílení.“
- s. 47: „Všechny popsané zpracování příběhu...“ (správně: všechna popsaná zpracování...)
- s. 47: věta začíná malý písmenem: „v případě, že někdo bude...“
- Pochybení v interpunkci: s. 12, s. 14, s. 15, s. 16, s. 19, s. 26.

V Praze, 6.6.2021

doc. Tabita Landová, Ph.D.

Otázky k obhajobě:

V čem spatřujete význam užití vyprávění příběhů v pastoračním rozhovoru? Jde jen o přenos informací? Jak může vyprávění pastorovaným pomoci?